

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri nr.119, MD 2012 Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373 22) 251-451, fax (+373 22) 234-047
www.cec.md, e-mail: info@cec.md

Nr. CEC-8/ 296 din 19 noiembrie 2021

Doamnei Olesia STAMATE,
președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului

Prin prezenta, vă transmitem Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 126 din 9 noiembrie 2021 pentru aprobarea avizului asupra proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (corupția electorală și politică).

Totodată, la examinarea proiectului de lege nr. 347 din 11 noiembrie 2021 solicităm să se țină cont de propunerile Comisiei.

Anexă: conform textului (5 f.).

Cu respect,

**Președintele
Comisiei Electorale Centrale**

Angelica CARAMAN

Ex.: Diana Hamăc
Tel.: 022 201-897

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri, nr.119, MD 2012, Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373 22) 251-451, fax (+373 22) 234-047
www.cec.md, e-mail: info@cec.md

HOTĂRÂRE pentru aprobarea avizului asupra proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (corupția electorală și politică)

Prin adresa nr.18-23-345-8354 din 28 octombrie 2021, înregistrată la Comisie sub nr. CEC-7/474 din 29 octombrie 2021, Cancelaria de Stat a solicitat avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (corupția electorală și politică), număr unic 465/MJ/2021.

În temeiul art.18 alin. (2) din Codul electoral nr.1381/1997 și art. 32 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, Comisia Electorală Centrală hotărâște:

1. Se aprobă avizul asupra proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (corupția electorală și politică), număr unic 465/MJ/2021, conform anexei.

2. Hotărârea Comisiei Electorale Centrale se transmite Ministerului Justiției conform solicitării și Cancelariei de Stat cu titlu de informare.

3. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării, se publică pe pagina web oficială a Comisiei Electorale Centrale și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președintele
Comisiei Electorale Centrale**

**Secretarul
Comisiei Electorale Centrale**

Chișinău, 9 noiembrie 2021
Nr. 126

Angelica CARAMAN

Alexandr BERLINSCHII

Comisia Electorală Centrală
CORESPUNDE
ORIGINALULUI

Aviz
asupra proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea
proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative
(corupția electorală și politică)

Prin adresa nr.18-23-345-8354 din 28 octombrie 2021, înregistrată la Comisie sub nr. CEC-7/474 din 29 octombrie 2021, Cancelaria de Stat a solicitat avizarea proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (corupția electorală și politică), număr unic 465/MJ/2021.

Conform Notei informative, autorul proiectului este Ministerul Justiției. Proiectul are drept scop îmbunătățirea legislației electorale a Republicii Moldova pentru organizarea și desfășurarea corectă și liberă a procesului electoral, racordând astfel legislația electorală la obligațiile și standardele internaționale.

Urmare a examinării *proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (corupția electorală și politică)*, prezentăm următoarele obiecții și propuneri.

1. La Articolul I din proiectul de lege, prin care se propune modificarea Codului electoral al Republicii Moldova

La punctul 1 ce vizează completarea articolului 1, Comisia Electorală Centrală salută inițiativa legislativă de a defini termenul „resurse administrative” și, pornind de la practica instituțională, propune ca subiecții asupra cărora se răsfrânge aceasta să cuprindă și persoanele care dețin o funcție de demnitate publică.

Potrivit art. 13 alin. (3) din Codul electoral coroborat cu art. 51 alin. (3) din Codul electoral, în perioada campaniei electorale au obligația de a-și suspenda activitatea în funcția pe care o dețin doar viceprim-miniștrii, miniștrii și membrii din oficiu ai Guvernului, conducătorii autorităților publice centrale, președinții și vicepreședinții raioanelor, primarii și viceprimarii, pretorii și vicepretorii, însă pentru ceilalți subiecți electivi degrevarea/suspendarea este doar un drept, nu și o obligație, în consecință ultimii ar putea face abuz de statutul funcției pe care o dețin ori de resursele de care dispun cu scopul de a obține voturi.

La punctul 2 ce vizează completarea articolului 52, propunem reformularea conținutului alineatului (3¹), după cum urmează:

„(3¹) În ziua alegerilor se interzice transportarea organizată a alegătorilor spre secția de votare cu scopul de a-i determina să își exercite drepturile electorale. Interdicția nu se referă la cazurile autorizate de către Comisia Electorală Centrală.”

La alineatul (7), pentru o claritate și dezvoltare a normei, propunem substituirea textului „și cele asimilate acestora” prin textul „, bugetare și fondate/administrate de acestea”.

La punctul 3 ce vizează completarea articolului 75, propunem excluderea acestuia din propunerile de ajustare a Codului electoral, deoarece o astfel de normă există în Codul contravențional la art. 48¹ alin. (1).

Suplimentar amendamentelor propuse pentru Codul electoral, ținând cont de scopul inițiativei legislative și de faptul că proiectul de lege a fost elaborat în vederea realizării acțiunii „Revizuirea legislației penale și contravenționale în vederea eficientizării mecanismelor de prevenire, investigare și sancționare pentru formele de corupție politică și electorală” din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat la 13 octombrie 2021, pentru motivul că norma cu același conținut a fost declarată anterior neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 43/1999 „Privind controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 430-XIII din 19 aprilie 1995 „Despre statutul consilierului în consiliul local” și din Codul

Comisia Electorală Centrală
CORESPUNDE
ORIGINALULUI

electoral”, considerăm necesar, pentru atingerea scopului scontat, să fie exclus alin. (4) din art. 51 al Codului electoral.

2. La Articolul II din proiectul de lege, prin care se propune modificarea Codului penal al Republicii Moldova

La punctul 1 ce vizează modificarea articolului 181, în alineatul (2) introdus prin proiect, propunem după sintagma „conurenți electorali” completarea acestuia cu textul „candidații pe listă de partid, reprezentanții cu drept de vot consultativ, persoanele de încredere ale concurenților electorali, trezorierul concurentului electoral”, iar textul „grupuri de inițiativă, observatori” propunem a fi substituit prin textul „membrii sau trezorierul grupului de inițiativă, observatorii acreditați”.

Propunem și în celelalte puncte din proiectul de lege unde este folosită sintagma „grupuri de inițiativă” de a fi substituită prin cuvintele „membrii sau trezorierul grupului de inițiativă”. În argumentarea propunerii atragem atenția că statutul grupului de inițiativă este unul temporar, scopul acestuia fiind de a colecta semnături în vederea susținerii unui candidat, respectiv, în cazul înregistrării sau neînregistrării candidatului, activitatea grupului de inițiativă încetează de drept, fapt pentru care subiectul căruia i se va imputa infracțiunea/contravenția nu va exista.

De asemenea, considerăm că subiecții arătați mai sus urmează să se regăsească la toate propunerile din proiect în cazul circumstanțelor agravante.

La punctul 2 ce se referă la modificarea art. 181¹, propunem reformularea conținutului alineatului (1), după cum urmează:

„(1) Oferirea sau darea de bani ori bunuri, oferirea de servicii ori de alte foloase, în valoare mai mare de 20% din cuantumul salariului mediu lunar pe economie prognozat, aprobat de Guvern pentru anul în curs la data săvârșirii infracțiunii, ce a avut scopul de a determina alegătorul să își exercite sau să nu își exercite dreptul la vot în cadrul oricărui tip de alegeri sau referendum”.

De asemenea, recomandăm autorului proiectului de a completa prevederile pct. 2 alin. (1¹) în scopul uniformizării cu propunerile înaintate de Comisie la pct. 1 alin. (2) din proiectul de lege ce vizează modificarea articolului 181 din Codul penal.

La punctul 3 ce vizează articolul 181², propunem completarea componentei de infracțiune de la alin. (3) al art. 181² cu textul „și fondurile destinate grupurilor de inițiativă”.

La punctul 4 ce vizează introducerea articolului 181³, considerăm necesar a se completa alin. (1) cu un anumit termen în care infracțiunea a fost săvârșită, spre exemplu „Finanțarea [...] pe parcursul unui an de gestiune sau în perioada campaniei electorale, din surse interzise de lege”, în continuare după text.

3. La Articolul III din proiectul de lege, prin care se propune modificarea Legii nr. 294/2007 privind partidele politice

La punctul 1 ce vizează articolul 31¹ alineatul (1), sugerăm autorului, suplimentar obligației stabilite partidelor politice de a vărsa în bugetul de stat sumele primite din surse ce contravin prevederilor legislației, de a examina posibilitatea instituirii obligației pentru băncile licențiate din țară de a suspenda circuitul acestor mijloace bănești.

La punctul 2 ce vizează articolul 31². În contextul modificărilor ce se propun a fi operate la articolul 31² alin. (1), Comisia Electorală Centrală, în calitate de organ independent de supraveghere și control privind finanțarea partidelor politice, propune excluderea cuvântului „anual” din prevederile lit. b) a aceluiași alineat.

Urmărind scopul ca partidul politic să dispună de o „educație financiară” responsabilă, chiar dacă propunerea de mai jos depășește aria de reglementare a proiectului de lege, propunem autorului completarea Articolului III cu un nou punct, 3, cu următorul cuprins:

„3. Articolul 31² se completează cu alin. (3) cu următorul cuprins:

„(3) În cazul în care partidul politic admite repetat, pe parcursul unui an calendaristic, încălcările prevăzute la alin. (1), pentru care i-au fost aplicate sancțiuni contravenționale, Comisia Electorală Centrală poate adopta o hotărâre privind lipsirea partidului respectiv de dreptul la alocațiile de la bugetul de stat pentru o perioadă de la 3 luni până la un an.”

Comisia Electorală Centrală
CORESPUNDE
ORIGINALULUI

Suplimentar amendamentelor propuse pentru Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, ținând cont de scopul inițiativei legislative, propunem modificarea prin precizare și uniformizare a alineatului (1) al art. 29 care va avea următorul cuprins:

„(1) Semestrial, pentru primul semestru până la data de 25 iulie a anului în curs, iar pentru semestrul al doilea până la data de 25 ianuarie a următorului an, și anual, până la data de 25 martie, partidele politice vor prezenta la Comisia Electorală Centrală rapoarte privind gestiunea financiară a acestora. Partidele politice beneficiare de alocații de la bugetul de stat vor prezenta rapoartele respective și la Curtea de Conturi.”

4. La Articolul IV din proiectul de lege, prin care se propune modificarea Codului contravențional

La punctul 1 ce vizează completarea codului cu articolul 47¹ atragem atenția că, la moment, Comisia Electorală Centrală nu are suficiente pârghii legale pentru a investiga și ancheta cazurile în care concurentul electoral a fost finanțat din surse interzise de lege, precum și de a identifica făptașii, ci doar de a examina informațiile reflectate în raport. Pentru acest motiv, considerăm necesar să fie atribuită această competență Ministerului Afacerilor Interne.

La punctul 2 ce vizează modificarea articolului 48, propunem completarea denumirii articolului cu textul: „și grupurilor de inițiativă”, iar în alineatul (1) completarea subiecților cu „membrii grupului de inițiativă, participanții la referendum”.

În context, recomandăm autorului proiectului să revadă textul prevederilor din proiect, inclusiv denumirea articolelor, în vederea corelării acestora în privința subiecților contravențiilor sau a infracțiunilor, având în vedere că în procesul electoral, în funcție de tipul de scrutin și perioadă, subiecții diferă, și anume: în cadrul desfășurării unui referendum subiecți pot fi membrii grupului de inițiativă care colectează semnături, iar după validarea semnăturilor și stabilirea organizării referendumului subiecții devin „participanți la referendum”, care au aceleași drepturi și obligații ca și concurenții electorali în cazul desfășurării alegerilor. De asemenea, în cazul alegerilor, subiecți electorali pot fi: grupul de inițiativă (conducătorul, membrii acestuia), concurentul electoral (partidul politic, candidatul independent) după ce este înregistrat de organul electoral, candidatul pe listă de partid (la funcția de deputat/consilier).

La punctul 3 ce se referă la modificarea articolului 48¹, în sancțiunea alineatului (2) cifra „240” se propune a fi substituită prin cifra „150”, iar în sancțiunea alineatului (3) cifra „300” se propune a fi substituită prin cifra „600” .

La punctul 4 ce vizează modificarea articolului 52

La alineatul (1) de concept, Comisia Electorală Centrală optează pentru permiterea efectuării agitației electorale în ziua alegerilor sau în ziua precedentă alegerilor.

Cu toate acestea, pentru situația în care norma propusă va rămâne, considerăm că sancțiunea pecuniară poate fi menținută în mărimea existentă fără a fi majorată sau chiar diminuată.

În privința alineatului (2) atragem atenția că, potrivit art. 6 alin. (4) din Legea nr. 86/2020 privind organizațiile necomerciale, organizațiile necomerciale constituite de partidele politice și de organizațiile social-politice pot presta gratuit servicii partidelor politice și organizațiilor social-politice în scopul consolidării capacităților organizaționale ale acestora.

La punctul 5 ce vizează completarea codului cu articolul 52¹, Comisia propune la alineatul (1) substituirea textului „alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului” prin cuvintele „oricărui tip de alegeri sau referendum”. De asemenea, propunem expunerea alineatului (3) în următoarea redacție:

„(3) Nu intră în categoria bunurilor prevăzute la alin. (1) materiale și obiecte de agitație electorală, achitate din fondul electoral sau destinat grupului de inițiativă, ce poartă numele și prenumele candidatului, respectiv denumirea partidului politic, semne sau simboluri ale concurenților electorali, grupurilor de inițiativă, participanților la referendum a căror valoare pentru o unitate nu depășește două unități convenționale, precum: afișe, pliante, cărți poștale, calendare, caiete, ilustrate, pixuri, brichete, cutii de chibrituri, insigne, ecusoane, CD-uri, DVD-

Comisia Electorală Centrală
RĂSPUNDE
ORIGINALULUI

uri, suporturi de stocare USB, fanioane, steaguri, cărți, pungi, tricouri, chipiuri, eșarfe, fulare și altele asemenea.”.

La punctul 6 ce vizează completarea codului cu articolul 52², la formularea textului considerăm necesar a se ține cont de prevederea înaintată pentru modificarea Codului electoral în acest sens, precum și propunem a substitui textul „alegerilor parlamentare, prezidențiale, locale ori în cadrul referendumului” prin cuvintele „oricărui tip de alegeri și referendum”.

La punctul 7 ce se referă la articolul 400, propunem expunerea punctului în următoarea redacție:

„7. La articolul 400, în alineatul (1) după cifrele „47” se introduc cifrele „47¹”, iar după cifrele „50” se introduce textul „51, 52¹, 52¹, 53,””.

În concluzia propunerilor formulate, recomandăm autorului proiectului de lege de a examina posibilitatea uniformizării textului în privința subiecților, precum și de a corela propunerile înaintate pentru modificarea Codului electoral cu celelalte acte supuse modificării. De asemenea, de a completa Nota informativă la proiectul de lege cu argumentele autorului pentru majorarea sancțiunilor atât în Codul penal, cât și în Codul contravențional.

În rest, susținem proiectul și considerăm necesară activitatea de perfecționare a cadrului legal electoral și a celui conex pentru a corespunde proceselor și cerințelor reale, Comisia fiind deschisă și oferind suportul său constant.

Comisia Electorală Centrală
CORESPUNDE
ORIGINALULUI